

لاوان بۆچی بەشدارى ريفراندمۆى دەستوربان نه کرد؟

(وهلامىك به وهلامهكهى مه لا بهختيار)

بەشدار عەلى

Bashdar_net@yahoo.com

من و هاوتهمه نانم (لاوانى نه مروى كوردستان) دهسه لاتی رژیمی به عسمان له كوردستان نه بینیهوه، كاتیك ئەم رژیمه له كوردستان گۆرى گوم كرد، من و هاوتهمه نانم منال بووین، بهلام به پى ئه شوینه وارانە كه كه لتورى به عس له دوایى خویان جیبان هیشت و میراتگرهكانى شهربان بوو له سهر جیگرته وهوو زیندوو كرده وهی، وه به هوی نه وهی كه دایك و باوك و خوشك و براكانمان له م سهردهمه ژیاون و بو ئیمه یان گیرایه وه، به باشی له حوكمی به عس تیگه یشتووین. ئیمه ريك له سهردهمی دهسه لاتی بزوتنه وهی كوردایه تی هه ستمان به بوونی خۆمان كردو چاومان له گه ل هه موو تراژیدیاكانی ئەم مهمله كه ته ناشنا بوو. به وهلام دانه وهی پرسباری ناو نیشانی بابته كه، زیاتر تیشك ده خهینه سهر ئەم باسه. مه لا بهختيار له وهلامی پرسباریكى ته له فزیونی كوردساتدا كه لاوان به تاییهت و به ریزه یه كى زۆر به شدارى ريفراندمۆى دهستوربان نه کرد؟ له وهلامدا مه لا بهختيار نه ندایى سهر كوردایه تی (ى.ن.ك) و بهرپرسی ريكخراوه ديموكراتیه كانی ئەم حیزبه ی بزوتنه وهی كوردایه تی ووتی (لاوان بیناگان و هوشیار نین و سهردهمی رژیمی به عسیان نه بینیهوه و ..... نه نفال و كیمیا باران و .... نه بینیهوه، له گه ل كۆلیك به شان و بال و قهد و قیافه ی دهسه لاتی بزوتنه وهی كوردایه تی هه لدا...) سهرهتا ده مه ویت نه وه بلیم كه به شدارى كردن له ريفراندمۆى دهستور و دهنگ دان به (به ئى) ی، هه رگیز به مانای كۆتایی هینان به كاره ساته كان نیه وهكو مه لا بهختيار و بزوتنه وهكه ی باسی دهكهن و نه یان تئوانی دیسانه وه له م هه لپژارنه ش خه لگی پى فریو بدهن، به ئكو به پێچه وانه وه كاره سات و تراژیدیاى زۆر جه رگ برتر له نه نفال و كیمیا باران له نه نجامی گۆرینی هیزه كانی سهر گۆره پانی عیراق و كوردستان به هوی فیدرالیزمه قه ومیه كه ی ئیوه كه ته نها خۆتان بروتان پیه ته، چاوه روان ده كریت. مه لا بهختيار، گه ر توزیك به ئینسافه وه بیر بکه یته وه و بدوویت، نه گه ر زه ریه كه به ته نگ نه خلاقى سیاسى خۆته وه بیت وراستی و واقعی سیاسى كوردستان به م شیوه ناخوینیته وه، كه هوشیارترین و به ناگاترین توژی كۆمه لگای كوردستان، كه لاوانن به بیناگا و نا هوشیار له قه له میان بدهیت. چونكه هه ر له بهر نه وهی مۆربان له دریزه دانی دهسه لاتی میلشییایی ئیوه نه داوه، چونكه مۆربان له سهر كوته كان و سانسۆركردنی ماف و نازادیه كانی خویان نه داوه، چونكه خواستو ویستی نه ولاوانه جیا بونه وهی كوردستان و دامه زراندى ده وه ته تىكى سهر به خۆ بووه، چونكه هیوا و ناواتی نه وان دهستور و یاسایه كى مۆدیرن و سیکۆلار بووه نه وهك دهستویكى نیسلامى قه ومى.

لاوانى كوردستان له نیو چیکلدانی شه روبرسیه تی و سهر كوتى خویان و دزی و جه رده یی و فه سادی و نا یه كسانی نه حزابی ناسیونالیستی كوردی سهربان ده رهیناوه، نه وه یه كى گۆش كراوه به هه موو تانی و ناخوشیه كان، سهره تاترین كاری رۆژانه یان په ییوه ست كراوه به سه دان قه ییدو بوندو له سه رووی ئیراده ی خویان ته حكم به كاره كانیان دهكهن، جا نه وه یه ك نه مه ژیان و گه وه ربونى بیت برای به ریزم چۆن ده توانیت بیناگا بیت؟

به پێچه وانه ی قسه كانی مه لا بهختيار، لاوانى كوردستان له وه پهری هوشیارى به ناگایدان، ده زانن كامه هیز دیوه زمه یه كه بو خنكاندنیان، كه به دریزیی دهسه لاتی نه حزابی ناسیونالیستی كوردی نوینه رایه تی نه وه دیوه زمه یه بووه، به هه مووبه لگه كانی كه له بهر دهستی هه ر تاكیكى خه لکی كوردستانه. دهسه لاتی نه حزابی كوردایه تی كه مه لا بهختيار به منه ته وه به سهر لاوانى ده فرۆشیت و به لام كریارى ده ست ناكه ویت چه ندىن جه نگی یه ك له دوایى یه كى هه لگیرساندوه و كوره ی شه ره كانیشان به لاوان گه رم كردوه. هه روه ها رۆژانه به هه زاره ها دۆلار له داها تی ئەم خه لکه له بانقه كانی نه وروپا و نه مه ریکا ده خه وینن و به هه زاره ها لاویش له به رده م ساكارترین هه زه كانی له بهر بى پارهی و كه م ده رامه تی، دۆش داده مینى و له ناخۆشترین و دژوارترین وه زعیه تدا رۆژ و شه و به رى نه كهن. مه لا بهختيار راست ده كات لاوانى كوردستان نه نفال و كیمیا بارانى به عسیان نه بینیهوه، به لام نه نفال و بیسه رو شوین كردنى ده وره كانی شه رى پارتى و یه كیتیان بینیه و بیربان ماوه، كه چه نده بېشه رمانه شه وان هه لیان ده كوتایه سهر مال و منداله كانی یه كتر و له شیرینی خه ودا رایانده په راندن و بى سه رو شوین ده كران (كه تاكو ئیستاش سه دان كه س له خه لکی كوردستان بى سه رو شوینن و

تەرمەكانىشىيان ديارنىيە، رۇژىك دادىت ئەمانەش ئە گۆرىكى بەكۆمەل ئە دەشتەكانى ھەولپىر و شاخەكانى گۆيژە دەدۆزىنەو (ئە ماوئىي ئەم 15 سائەيىدەسەلاتى ئەحزابى ناسىونالىستى كوردى، لاوان ئەيانتوانى ھەناسەيەكى ساف و بى ترس و دئەراوكى ھەئەمژن. پارك و باخچەكانىيان ئە عاشقانى شار، ئە كچ و كورانى لاوقەدەغەكرد، دىنيان تىكەل بە پەرورەدەو فېرکردن كورد و مېشكى ھەزارەھا لاويان بە چىرۆكە خورافى و ئەفسانەيەكانى نايىنى و نەتەوئى و دووبەرەكىو تۆلە و قىن ناودا. خويىندن و زانكۆكانىيان ئە لاوان نامۆ كوردوبە پىلى بىرپار حېزبایەتپان كوردە وەزىفەى سەرەكى مامۆستاو قوتابپان، ئىبتر زانست و مەعريفەو دەرچون ئە زانكۆكان ئە ھەمىيەتپكى ئە ماولاوان داويى تەواو كوردنى خويىندن دەبىت بىر ئە گونجاوترىن رېگا بكتاتەوئەو دەرچون ئەم وەزعیەتەى كە بۆ مرؤف زۆر زەحمەتە بتوانىگوزەرى تىبابكات چونكە ھەر ساتپكى پىرە ئە نازاردانى وىژدانەكانەمان، شەرەمەينەرترىن ياساو دەستورى سەرەدەمى ئە نضال و كىمىابارانى بە عسىيان بە شانازىيەو بە رىوئە برد، كە ئىستا مەلا بە ختیار دەيەوئىت جىاوازىمان بۆ بكتات. بە پىشتگىرى ئەم ياسايانە خويىنى ھەزارەھا كچ و كورى لاو كرايە كاسەوئە وەكوباجىك شەرەف و ناموسى پى كوردرايەوئە. ئە سەرەتای دەسەلاتى بزوتنەوئى كوردایەتەى بە ھەزارو يەك شىوئەكەوتنە چەواشەكارى و فرىو كارى بۆ بە لارىدا بىردنى خەباتى خەلكى كوردستان بۆ بە دەست ھىنانى لایەنى كەمى پىداوويستىيە سەرەكپەكانى ژيان، بەلام ئە داويدا كە خەلكى كوردستان بە بەئینە درۆيپەكانىيان ئەوئەستان ، دەستان بۆ كوشتن و برىن و سەرکوت و داپلۆسىن برد و كە تاكو ئىستاش بەردەوامن. ئىبتر ئەگەر لاوانى كوردستان دەنگىيان بەم دەستورە بدایە ئەو كاتە بىناگاو نا ھوشيار بوون ئە ھەموو ئەم كۆپرەو ھەريانەى كە دەسەلاتى بزوتنەوئى كوردایەتەى بە سەرىدا ھىنانون، بەلام بە خۆشچالپەوئەزىاتر ئە 90% لاوانى كوردستان ئە رۇژى دەنگداندا ئە جىگایى بىكەكانى دەنگدان روويان ئە سەنتەرەكانى ئىنتەرنىت و گازىنوو چاىخانەكان كورد، وئە ئەو بەشە كەمەشە كە بۆ دەنگدان چووبوون ئە داويى پەنجە موؤرەكانىيان ئە زمانى خۇيانەوئە بە خيانەتپكان ناو برد بۆ خۇيان و ھەر زووپە نچەى پەشيمانىيان گەست. بۆيەئىستا مەلا بە ختیار ناوا ئىپيان بە داخە ئەمە بوو وەزعیەت و گوزەرانى لاوانى كوردستان بۆيە زۆر بە ناگايانە مامەئەيان ئەگەل كەش و ھەواى كوردستان كورد بەشدار ئەبون ئە رىفزاندىمى دەستور. بەئى مەلا بە ختیار ئىوئە وىستتان بۆ بەرژەوئەندى خۇتان خەلكى كوردستان تەسلىم بە حكومەتى مەرکەزى بكنەوئە، بەلام رىزى فراوانى لاوان و خەلكى كوردستان بە بەشدارى ئە كوردنىيان بە (بەئى) دەستورەكەتان داوايى جىابوونەوئەى كوردستان و دەوئەتپكى سەرەخوى كورد. رىانگەياندا كە ئىبتر دەسەلاتى مېلشپىيى و چەكدارى بزوتنەوئەى كوردایەتەى نابىت درىژەى پى بدرىت، ئىوئە وىستان وەكو 15 سائى رابردوو ئىسلام وەكو بەلایەك ھەر بەسەر سەرى لاوانەوئە بۆ زىاتر ئە 15 سائى ترموتورپە بكنە و دونىايەك ئە ھەزو خۆزگە و ھىواو ناواتەكانى لاوان زىندە بە چال بكتات و تا پىر بوونىيان لاوانى كوردستان ئەتوانن ئە ژىر دەسەلاتى ئىوئەدا مومارەسەى خەون و خولپاكانى لاوتىيان بكنە، بەلام لاوانى كوردستان دىسانەوئە دووپاتپان كوردەكە دەستور و ياسا و داب و نەرىتەكانى سەرچاوە گرتوو ئى قبولىيان نپە، بەلكو ياساو دەستورپكى سىكۆلار و مەدەنىيان دەوئىت بۆ ئەوئە ماف و نازادىپەكانىيان پارىژراو بىت و پەيوئەندى شەخسى ئىنسانەكان مەلا و مەزگەوت و كەئىسەكان پەيوئەندى ئەبىت پىوئە. دواجار دەئىم، كەم نپن ئەو كچ و كورە لاوانەى ئەم مەملەكەتەىيان ئىبووئە بە زىندانپكى گەورەو بە ھەر قىمەتپك بىت دەيانەوئىت دەروازەيەك بۆ دەربازىون ئەم ژىيانە پىر جە نجالپە بدۆزئەوئە و چەند ساتپكى تەمەن بە خۆشى و شادى و نازادى بەرئەسەر، زۆرن ئەو كچ و كورە لاوانەى بە دەسەلاتەكانى كوردایەنتى، بە داموو دەزگاو حكومەتەكانى، بە جىزبەكانى، بە سىياسەت و بەرنامەكانىيان دەئىن (نا). ئەمەش ئەو پەرى ھوشيارى و بە ناگايانەوئە سەرچاوەى گرتوئە.